

فرجعوا الى انفسهم

فقالوا

انكم

انتم الظالمون

سوره انبياء-آيه 64

به نام خدا

طبابت بازاندیشانه

(محاسبه نفس ویژه پزشکان)

مؤلف :

دکتر مهناز برومند رضازاده

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۲)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: برومند رضازاده، مهناز، ۱۳۵۸-

Boroumand Rezazadeh, Mahnaz

عنوان و نام پدیدآور: طبابت بازانديشانه: محاسبه نفس و ویژه پزشکان/ مولف مهناز برومند رضازاده.

مشخصات نشر: ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۲.

مشخصات ظاهری: ۱۱۰ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۲۲۷-۶

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۰۴ - ۱۰۷.

موضوع: تدریس فکورانه

آموزش پزشکی

تفکر (فلسفه)

خود ارزشیابی

درون‌نگری (نظریه شناخت)

رده بندی کنگره: LB۱۰۲۵/۳

رده بندی دیویی: ۳۷۱/۱۰۲

شماره کتابشناسی ملی: ۹۳۲۰۵۱۶

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

Reflective teaching

Medical education

Reflection (Philosophy)

Self-evaluation

Self-knowledge, Theory of

نام کتاب: طبابت بازانديشانه

مولف: دکتر مهناز برومند رضازاده

ناشر: ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)

صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲

چاپ: زیر جلد

قیمت: ۹۰۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۲۲۷-۶

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir

پیش گفتار

فصل اول: مفهوم، نظریه ها و مدل‌های باز اندیشی

- ۱-۱ تعریف باز اندیشی در آموزش پزشکی
- ۲-۱ ضرورت آموزش " باز اندیشی " در آموزش پزشکی
- ۳-۱ تاریخچه باز اندیشی در آموزش پزشکی
- ۴-۱ انواع باز اندیشی
- ۵-۱ ابعاد و سطوح باز اندیشی
- ۶-۱ مدل‌های باز اندیشی

فصل دوم- مهارت‌های زیر بنایی و فراشناختی جهت باز اندیشی موثر

- ۱-۲ مهارت‌های فراشناختی در باز اندیشی
- 2-2 تفکر باز اندیشانه^۱
- ۳-۲ باز اندیشی و یادگیری خود تنظیم
- ۴-۲ یادگیری تحول آفرین^۲
- ۵-۲ باز اندیشی و توسعه حرفه ای مستمر
- ۶-۲ انعکاس پذیری (بازتاب پذیری)

فصل سوم- تدریس باز اندیشانه

- ۱-۳ کاربرد باز اندیشی در آموزش پزشکی
- ۲-۳ اساتید و باز اندیشی هدایت شده

¹ Reflective Thinking

² Transformative Learning

طبابت بازانديشانه

۳-۳ استراتژیهای آموزشی جهت توسعه بازانديشي

فصل چهارم- ياددهی و يادگیری در بازانديشي

۱-۴ نوشتار بازانديشانه

۲-۴ تکليف بازانديشانه

۳-۴ روش ارائه بازانديشي

۴-۴ عملکرد حرفه ای همراه با بازانديشي (پزشکی بازانديشانه)

۵-۴ نقش همتا يادگیری و ارزیابی همتا در بازانديشي

فصل پنجم- نقش و اهمیت بازخورد در فرایند بازانديشي

فصل ششم- روشهای ارزیابی بازانديشي

فصل هفتم- پیامدها، اثرات و چالشهای بازانديشي

۱-۷ مزایای بازانديشي

۲-۷ موانع و مشکلات بازانديشي

۳-۷ مسائل اخلاقی در بازانديشي

فصل هشتم- جمع بندی

۱-۸ کلام آخر

۲-۸ پیشنهادات

فصل نهم- ترمینولوژی بازانديشي

منابع

فهرست شكلها و جداول:

شكل ۱- عوامل زمينه اي ضروري براي فرد بازانديش

جدول ۱- عوامل محرک و آغاز گر روند بازانديشي

شكل ۲- رابطه بازانديشي و عدم قطعيت

جدول ۲- مرحله بندي دانش در نظر موون

جدول ۳- برخي نظريات درباره بازانديشي

شكل ۳- نقش خود بازانديشي

جدول ۴- سطوح تفکر بازانديشانه در نوشتار رفلکتيو

شكل ۴- مدل بازانديشي چرخه اي

شكل ۵- مراتب عمودي بازانديشي

شكل ۶- چرخه بازانديشي گيز

شكل ۷- چرخه يادگيري تجربي کلب

شكل ۸- مدل بازانديشي بورتون

شكل ۹- مدل متاستنز(رفلکشن و رفلکسيويتي در يادگيري)

جدول ۵- نشانگرهاي عملي روند بازانديشي

شكل ۱۰- پيش نيازهاي بازانديشي

شكل ۱۱- رابطه ظرفيت بازانديشي و پزشک کارآمد بودن

شكل ۱۲- کارآمدترين روش اجراي بازانديشي

جدول ۶- تکنیکهاي انجام بازانديشي

شكل ۱۳- نتيجه نوشتار بازانديشانه

جدول ۷- انواع استراتژيهاي نوشتار بازانديشانه

شكل ۱۴- خصوصيات اهداف يادگيري

شكل ۱۵- طبابت بازانديشانه

جدول ۸- مدل پراک در طبابت بازانديشانه

طبابت بازاندیشانه

- جدول ۹- سطوح عملکرد بازاندیشانه در مدل پراک (۱)
- جدول ۱۰- مراحل تحقق یاددهی بازاندیشانه توسط تسهیلگر
- جدول ۱۱- مراحل تحقق یادگیری بازاندیشانه توسط فراگیر
- شکل ۱۶- فیدبک و بازاندیشی
- جدول ۱۲- روشهای ارزیابی بازاندیشی
- جدول ۱۳- لیست ابزارهای ارزیابی رفلکشن
- جدول ۱۴- سطوح بازاندیشی در ابزار روبریک رفلکت
- جدول ۱۵- ابزار ارزیابی تحلیلی روبریک برای تکالیف بازاندیشانه (۲, ۳)
- جدول ۱۶- اجزاء MSLQ TOOL
- جدول ۱۷- اجزاء Modified MSLQ TOOL
- جدول ۱۸- ابزار مدیفیه MSLQ
- جدول 1-19- ابزار RAS
- جدول 2-19- ابزار RAS
- جدول ۲۰- اجزاء اصلی ابزار RPQ
- جدول ۲۱- اجزاء فرعی ابزار RPQ
- جدول ۲۲- لیست سوالات در ابزار RPQ
- جدول 23- ابزار نمره دهی تکلیف بازاندیشانه GRE-9
- جدول 24- تطابق سه ابزار ارزیابی رفلکشن GRE-9, REFLECT, GRAS

اگر

"پزشک کارآمد شدن "

از آرمانهایتان است،

باید یاد بگیرید که

بر تجارب خود "بازاندیشی" نمایید

و از آنها

"یادگیری" داشته باشید.

پیشگفتار

دوستان و همکاران گرامی

در این کتاب به بحث مهم بازاندیشی در آموزش پزشکی از تئوری تا عمل می پردازیم. یکی از مباحثی که در آموزش پزشکی ایران مورد غفلت واقع شده است، موضوع Reflective Practice می باشد. در ترجمه فارسی، عبارات متعددی معادل آن ذکر گردیده است؛ همچون: طبابت بازاندیشانه، طبابت تاملی، طبابت خودنگرانه، طبابت متاملانه، طبابت مبتنی بر تامل، طبابت مبتنی بر بازاندیشی، عملکرد بازاندیشانه یا مبتنی بر تامل. برای واژه Reflection نیز در زبان فارسی معادلاتی بیان شده است: مهارت تحلیل عملکرد، مهارت واکاوی عملکرد، تامل و بازاندیشی.

به طور کلی، عملکرد افراد در حرفه پزشکی را می توان در سه دسته قرارداد: دانش بنیان، مهارت بنیان و تامل بنیان. پزشکی موفق خواهد بود که ترکیبی از هر سه این موارد را در عملکرد حرفه ای خود استفاده نماید. توجه ما در آموزش پزشکی، به دانش و مهارت بالینی دانشجویان بسیار زیاد می باشد؛ اما متأسفانه در حیطه آموزش بازاندیشی، ضعف بسیاری دیده می شود. در این کتاب که حاصل بررسی گسترده ای در کتب و مقالات می باشد، به مرور بازاندیشی در آموزش پزشکی می پردازیم. امید می رود که به لطف خداوند و با توجه بزرگان آموزش پزشکی، این مقوله مهم، جایگاه ارزشمند حقیقی خود را بازیابد و شاهد تاثیرات شگرف آن در پرورش پزشکانی کارآمد باشیم.

در نهایت، از اساتید بزرگوارم سرکار خانم دکتر میترا امینی، جناب آقای دکتر مصطفی جعفری، جناب آقای دکتر حسین کریمی موقی، جناب آقای دکتر سپیدرضا موسوی، سرکار خانم دکتر معصومه میرتیموری و جناب آقای دکتر عظیم میرزازاده که راهگشای بنده در امر تدوین این مجموعه بوده اند سپاسگزاری می نمایم.

دکتر مهناز برومند رضازاده

مهر ۱۴۰۱

بدون وجود

باز اندیشی

نمی توان

زندگی کرد

فصل اول:

مفهوم،

نظریه ها

و

مدلهای بازاندیشی

آنچه در این فصل می خوانید:

۱-۱ تعریف بازانديشي در آموزش پزشکی

۱-۲ اهمیت و ضرورت بازانديشي در آموزش پزشکی

۱-۳ تاريخچه بازانديشي در آموزش پزشکی

۱-۴ انواع بازانديشي

۱-۵ سطوح بازانديشي

۱-۶ مدلهاي بازانديشي

۱-۱ تعریف بازانديشي در آموزش پزشکی

رفلکشن یا بازانديشي، در لغت به معنای خم شدن و بازگشت به عقب است و در اصطلاح، روندی فراشناختی^۳ می باشد که قبل، حین و یا بعد از موقعيتها اتفاق می افتد و درکی بهتر و عمیقتر را از خودمان و موقعیتی که در آن قرار داریم در اختیار مان قرار می دهد؛ این درک بهتر "خود و موقعیت"^۴ سبب آگاهانه تر و هوشیارانه تر شدن عملکردهای بعدی و بهبود رفتار می گردد(۴-۶).

فراشناخت به معنای آگاهی ما از دانش خود(دانسته ها و ندانسته ها) و توانایی فهم، درک، کنترل و دستکاری روند شناختیست(۷).

بازانديشي با تفکر معمولی متفاوتست و نوعی پرسشگری و تفکر خاص می باشد(۸)؛ در واقع، یک پرسشگری آگاهانه و دقیق است که نیازمند تمایل درونی و صادق بودن افراد جهت مشارکت مناسب می باشد(۹) و یک ابزار ارزشمند یادگیری مادام العمر است (۱۰).

باز انديشي در واقع پديده ای در جریان و درحال پیشرفت مداوم است و با هر بار تکرار سیکل بازانديشي، عمق درک و فهم افراد افزایش می یابد و یادگیری پخته تر می شود(۶).

³ Metacognitive Process

⁴ Situation

طبابت بازاندیشانه

به عبارت دیگر، بازاندیشی فعالیتی ذهنی^۵ است که در توسعه بینش متفکرانه ما نقشی اساسی دارد (۳)؛ فعالیتی چند جانبه که در جریان آن، محتوای دانش فرد توسط روندهای فراشناختی، انگیزشی و یادگیری تنظیم می گردد (۱۱).

به طور کلی، دو نوع از دانش در انواع حرفه ها داریم:

۱- عقلانیت فنی^۶: که دانش نظری مبتنی بر شواهد یا تحقیق است.

۲- هنر حرفه ای^۷: دانشی که به دنبال بازاندیشی حین یا بعد از عمل حاصل می شود (۱۲).

از کلمه رفلکشن در علوم مختلفی استفاده شده است؛ از فیزیک گرفته تا علم آموزش. در همه این موارد، این کلمه به معنای برگشت یا خم شدن به عقب^۸ می باشد. بازاندیشی (رفلکشن) در علم آموزش^۹ به عنوان رویکردیست که در جریان آن، افکار به عقب بازگشت می کنند تا مورد تفسیر و تحلیل قرار گیرند (۶).

محرک شروع این روند مهم، معمولاً یک حادثه^{۱۰} یا موقعیت است. در واقع، شرایط ابهام و عدم اطمینان^{۱۱} دارای ارتباطی ذاتی با بازاندیشی است (۱۳). نتیجه حاصل از این روند آموزشی گرانبار، افزایش درک، شناخت و آگاهیست. این افزایش شناخت و آگاهی، در آینده، در برخورد با حوادث یا موقعیتهای مشابه به کار می رود (۶).

تعاریف متفاوتی از "بازاندیشی" وجود دارد که به تعدادی از آنها اشاره می کنیم:

- ✓ تمرکز فعال، مداوم و همراه با مراقبت بر عقیده یا فرمی فرضی از دانش و رسیدن به نتایج بعدی.
- ✓ مجموعه فعالیتهای فکری و عاطفی جهت بررسی تجارب و رسیدن به درک و فهم والاتر
- ✓ نوعی روند ذهنی با هدف و نتیجه ای پیش بینی شده برای عقاید پیچیده که راه حل واضحی ندارند (۶).

تعریف بازاندیشی دارای چندین جنبه با اهمیت است:

- جهت باز اندیشی موثر نیاز به **فراشناخت** یا "تفکر درباره تفکر" است. فراشناخت، روندی خودتنظیم است که توسط خود فرد انتخاب، پی گیری و ارزیابی می شود (۶) (شکل ۱).
- بازاندیشی، دارای روند ذهنی و مغزی مشابه تفکر نقادانه است (۱۴).
- روند بازاندیشی کاملاً هدفمند است و هدف اصلی آنست که به درکی جدید برسیم و این بینش و بصیرت بازاندیشانه^{۱۲} تبدیل به برنامه عملیاتی در آینده گردد (۱۵). در واقع، در جریان

⁵ Mindful Activity

⁶ Technical Rationality

⁷ Professional Artistry

⁸ Bend/Turn Back

⁹ Education

¹⁰ Event

¹¹ Uncertainty

¹² Reflective Insight

طبابت بازانديشانه

بازانديشى ساختارسازى^{۱۳} داريم؛ يعنى فراگير بر اساس آنچه در تجربه خود داشته، آن تجربيات را به دانش و مهارت جديد تبديل مى نمايد(۱۶).

يکى از زيباترين تعابير از بازانديشى عبارتست از " خود شکوفايى"^{۱۴}(۱۷).

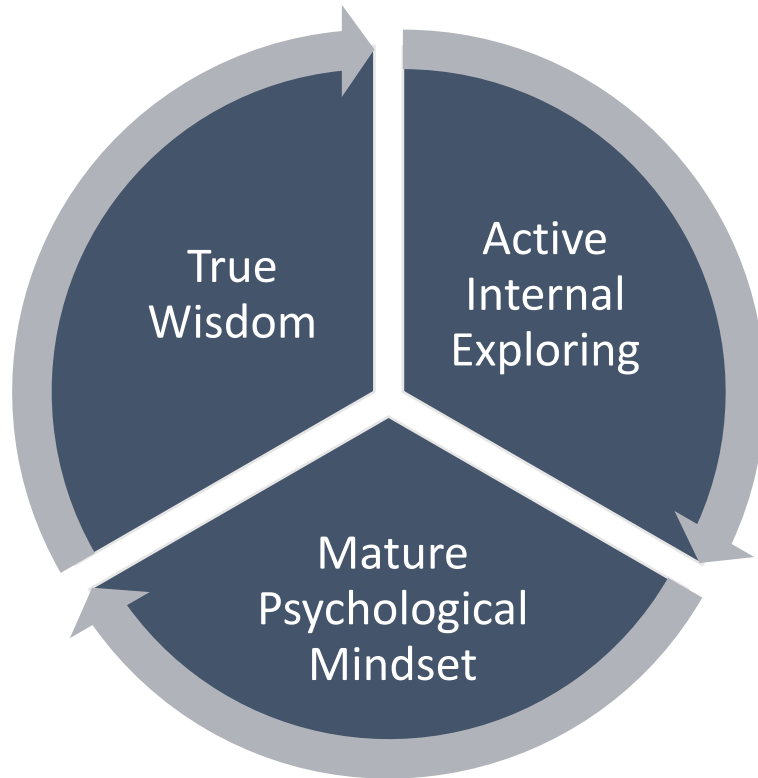
اهداف کلى روند بازانديشى را در سه حيطه ذيل مى توان خلاصه نمود:

الف- بازانديشى با هدف يادگيرى:

هدف اصلى در اين حيطه، تبیین نیازمندیهای یادگیری^{۱۵} اعم از دانش و مهارت بالینی است. فراگير بايد از خود سوال نمايد که چه ضعفهای دانشی يا مهارتی دارد که بایستی در آن زمينه ها تلاش بيشتري نمايد(۶).

ب- بازانديشى با هدف گسترش ارتباطات درمانی

ج- بازانديشى با هدف ارتقاء عملکرد حرفه ای

شکل ۱- عوامل زمينه ای ضرورى برای فرد بازانديش

¹³ Constructivism

¹⁴ Self-actualization

¹⁵ Learning Needs

در جدول ۱، کلیه موارد محرک شروع بازاندیشی لیست شده است (۱۸):

Terms used to describe the triggers of reflection	Source
Problems	(Chiu, 2006; Dewey, 1933; Neufeldt et al., 1996)
Professional dilemmas	(Cropley et al., 2012; Dewey, 1933)
Issues of concern	(Crathern, 2001; Gilbert & Trudel, 2001; Nelson & Cushion, 2006)
Perplexing experience	(Dewey, 1933; Rogers, 2001)
'Surprise such as an unpleasant or pleasant moment'	(Hong & Choi, 2011, p. 689)
Unexpected results	(Bar-On, 2007; Hong & Choi, 2011)
Unusual actions	(Hong & Choi, 2011)
'A puzzling, troubling or interesting phenomenon'	(Jay & Johnson, 2002, p. 75)
'A situation beyond the individuals typical experience'	(Rogers, 2001, p. 42)
Experiences that are complex, uncertain, unstable, unique or involve value conflict	(Rogers, 2001; Schon, 1983)
Difficulty in understanding	(Mezirow, 1991; Rogers, 2001)
'A state of doubt, hesitation, or mental difficulty'	(Dewey, 1933; Rogers, 2001, p. 42)
Poor practice	(Asselin et al., 2013)
Changes in routine	(Asselin et al., 2013)
Formalised routines for reflecting	(Asselin et al., 2013)
Concern of not knowing	(Asselin et al., 2013)
Questions	(De Cossart et al., 2012)
Emotions and feelings	(Asselin et al., 2013; Cropley et al., 2012)
New information	(Neufeldt et al., 1996)
Confusion	(Neufeldt et al., 1996; Schon, 1983)
Being stuck	(Neufeldt et al., 1996)
A sense of unease	(Grant et al., 2007)
Experience	(Van Seggelen-Damen et al., 2017)
Feedback	(Van Seggelen-Damen et al., 2017)
Peer and self-assessment	(Roberts, 2008; Van Seggelen-Damen et al., 2017)
Autobiographies and personal narratives	(McDonald & Kahn, 2014)
'Discomfort or lack of information'	(Thorpe, 2004, p. 329)
Curiosity	(Thorpe, 2004)

جدول ۱ - عوامل محرک و آغازگر روند بازاندیشی

ریشه تمامی محرکها و آغازگر های بازاندیشی را می توان در یک مورد خلاصه نمود: "فقدان یا کمبود دانش". درک ناکافی یا دانش اشتباه سبب می شود که تعارضی درونی در فرد و ازهم گسیختگی در انتظارات حرفه ای وی ایجاد شود که به بازاندیشی می انجامد و بدین شکل، به بهبود و رفع شکافهای بین دانش و شایستگیها^{۱۶} کمک می نماید (۱۹) (شکل ۲).

در واقع، تمامی این عوامل محرک بازاندیشی با حس "ندانستن"^{۱۷} گره خورده اند.

از شایعترین عوامل محرک رفلکشن، تجاربی است که سبب ایجاد حس ناراحتی، گیجی (نمی دانم چه کنم) می گردند و با ایجاد وضعیت ذهنی پر از شک، شبهه و تردید منجر به روند بازاندیشی می شوند. بازاندیشی دارای سه جزء اصلی است: شناخت، تفکر انتقادی و پرسشگری مشروح (۴). در واقع، فرد با آگاه شدن از "نقص دانش" دچار یک پاسخ احساسی و ادراکی به صورت ابهام و ناراحتی می گردد و وارد چرخه بازاندیشی جهت رفع آن خواهد شد (۱۸).

¹⁶ Competencies

¹⁷ Not Knowing

طبابت بازاندیشانه

معمولا ویژگی مهم عوامل محرک بازاندیشی آنست که سبب شکسته شدن شرایط با ثبات و معمول روزانه فرد می شوند. این احساسات جدید، محلهای نیاز به یادگیری جدید یا تکمیل آموخته های قبلی را نمایان می کنند و به تفکر دقیق و آگاهانه می انجامند (۱۸)؛ اینگونه است که اگر تمامی تجارب ما مطابق با طراحی ذهنی قبلیمان باشند، دیگر هیچ نیازی به بازاندیشی احساس نمی شود.

شکل ۲- رابطه بازاندیشی و عدم قطعیت

• رویکردهایی جهت تشویق به بازاندیشی و خود ارزیابی در میان دانشجویان پزشکی:

چه کنیم تا افراد تشویق به بازاندیشی شوند؟

- ✓ در نظر گرفتن زمانی اختصاصی جهت رفلکشن
- ✓ تحریک روند تفکر بازاندیشانه با مطرح نمودن سوالات "چگونه" به جای "چرا"
- ✓ فراهم نمودن ابزاری برای نوشتار بازاندیشانه مانند "کاربرگ بازاندیشی"^{۱۸} همراه با سوالاتی ساختار یافته
- ✓ استفاده از شیوه های متنوع و متفاوت بازاندیشی مانند بازاندیشی به روش نوشتن، نقاشی کشیدن و ... (به اشتراک گذاری شفاهی افکار، احساسات و پاسخها)
- ✓ ارتباط برقرار نمودن بین تجربه یادگیری^{۱۹} و اهداف یادگیری^{۲۰}
- ✓ استفاده از سوالاتی اساسی که منجر به پاسخهایی روشنتر شوند.
- ✓ از فراگیر بخواهیم که قبل از انجام ارزیابی عملکردش توسط ارزیاب، خود شخصا به بررسی آن بپردازد (۲۰).
- ✓ استفاده از ضبط صدا یا ویدئو در جلسات بازاندیشی
- ✓ تقویت خود ارزیابی و بازخورد از طریق جلسات گروهی و یا با کمک ناظری که سبب تحریک یادگیری از همتا^{۲۱} می شود.
- ✓ حمایت از بیان و ارائه بازخورد توسط دیگران و پذیرای بازخوردها بودن

¹⁸ Reflective Worksheet

¹⁹ Learning Experience

²⁰ Learning Goals

²¹ Peer-Learning

۴-۲ ضرورت آموزش "بازاندیشی" در آموزش پزشکی

چرا بازاندیشی باید یکی از اجزاء ضروری در آموزش حرفه پزشکی باشد؟

جهت تربیت "پزشک خوب"، نه تنها دانش پزشکی و مهارت بالینی مورد نیاز است، بلکه آموزش شایستگیها و مهارتهای دیگری هم به دانشجویان پزشکی جایگاه والایی دارد (۲۱).

با توجه به اینکه امروزه از کوریکولوم مبتنی بر دانش به سمت کوریکولوم مبتنی بر شایستگی نیل شده است و بازاندیشی نیز یکی از ارزشمندترین توانمیهای هر پزشکی می باشد، علت ضرورت گسترش این مطلب واضحتر می گردد (۲۲).

هدف نهایی از آموزش پزشکی، تربیت افراد حرفه ای با توانمندیها و شایستگیهای اساسی است؛ توانایی بازاندیشی بر عملکرد خود، یک مهارت اساسی و جدی در توسعه فردی و حرفه ای می باشد (۱۲، ۱۹)؛ چرا که پزشکان به صورت مداوم در معرض این چالش هستند که بایستی شواهد موجود در زمینه^{۲۲} کاری شخصی، ارزشها و عقاید خود و بیمارانشان را ارزیابی نقادانه نمایند (۹). بازاندیشی سبب می شود که اهداف یادگیری مشخصتر شوند و به عنوان یک روند تکامل حرفه ای می باشد. نکته جالب توجه دیگر، نقش بازاندیشی در ارتقاء خودشناسیست که به شناسایی محدودیتهای ما کمک می نماید (۲۳).

همچنین، بین توانمندی بازاندیشی و سایر شایستگیهای یک پزشک خوب همچون تفکر انتقادی، حل مساله، خودارزیابی، تلفیق آموخته های تئوری و عملی، یادگیری خود تنظیم و یادگیری مادام العمر، رابطه ای

تنگا تنگ وجود دارد (۸). لذا جهت ارتقاء فردی و حرفه ای دانشجویان پزشکی باید محیطی تقویت کننده عملکرد بازاندیشانه داشته باشیم (۷).

رفلکشن به عنوان پایه و زیربنایی جهت کسب بسیاری از شایستگیها می باشد و تجربه عملی، مرکز ثقل یادگیری حرفه ای است و باید از آن بیشترین استفاده را نمود (۴، ۹).

در کلام دیگر، یکی از بهترین انواع یادگیری به ویژه برای دانشجویان پزشکی عمومی، "آموختن از تجارب فردی" و بازاندیشی بر آنهاست. اگر بازاندیشی بر تجارب انجام نشود، تجربه منجر به یادگیری نمی گردد؛ به سرعت به فراموشی سپرده می شود و پتانسیل آموزشی آن از بین می رود. با بازاندیشی مداوم، مکررا، برای خود، اهداف یادگیری^{۲۳} تعیین می کنیم و با طراحی برنامه عملیاتی به پیشرفت حرفه ای خود کمک

می نماییم (۱۵).

از دیگر سو، چون "تغییر" ضروری ترین لازمه زندگی امروزی است و بازاندیشی نیز منجر به تغییر عملکرد و آموزش مداوم موثر می شود، لذا اهمیت توجه به آن آشکار تر می گردد (۲۴، ۲۵).

²² Context

²³ Learning Objectives

طبابت بازاندیشانه

جهت موفقیت باز اندیشی در رسیدن به اهداف ارزشمندش، حتما بایستی فراگیر به اهمیت این قضیه کاملا آگاه باشد(۶)؛ در حالیکه بسیاری از اساتید و دانشجویان پزشکی حتی معنای رفلکشن را نیز نمی دانند.

یکی از نکات بسیار مثبت بازاندیشی، توجه بیشتر به عمق احساسات افراد است. بایستی مساله کمبود توجه به احساسات افراد در حرفه پزشکی مد نظر بیشتری باشد؛ چراکه این مساله می تواند منجر به ناکارآمدی عملکرد پزشکان گردد(۲۶).

اما باید توجه داشت که بازاندیشی صادقانه در مورد تعدادی اندک از موضوعاتی که به درستی انتخاب شده اند و توجه به یادگیری و عملکرد فرد در این جریان، در ارتقاء مراقبت از بیماران بسیار مناسبتر است تا انجام رفلکشن بر تعداد زیادی موضوع(۲۵).

نه تنها بایستی در مورد محتوای عملکردی خود، بازاندیشی انجام دهیم بلکه انجام بازاندیشی بر محتوای یادگیری نیز بسیار مهم و ضروریست؛ چرا که مشخص می نماید که آیا محتوای یادگیری ما ارزشی را به مراقبت بیماران و بهبود خدمت دهی به ایشان می افزاید یا خیر. در حقیقت، بازاندیشی به ما کمک می نماید که در مورد مراقبت با کیفیت بالای بیماران فکر کنیم و طراحی و اجرا بنماییم(۲۵).

و آخر اینکه، نتیجه نهایی و بسیار ارزشمند طبابت بازاندیشانه، افزایش بینش و آگاهی و بصیرت^{۲۴} در افراد است که خود، کلید تمامی موفقیتهاست.

۱-۳ تاریخچه بازاندیشی در آموزش پزشکی

در اواخر دهه ۱۹۹۰، بحث بازاندیشی شروع شد و جهت ارتباط بین علم پزشکی و انسانیت، مقوله "medical humanities" مطرح گردید(۲۶). پایه گذار مفهوم بازاندیشی در آموزش، جان دیویی^{۲۵} بوده است(۱۵). اما دانشمندان بسیار دیگری نیز به شرح نظریه های مختلفی درباره بازاندیشی پرداخته اند؛ اصلی ترین تعاریف رفلکشن، توسط دیویی(۱۹۳۳)، شاوون(۱۹۸۳)، بوود(۱۹۸۵) و مزیروو(۱۹۹۱) ارائه گردیده است(۱۸). در ادامه، به مرور نظرات بزرگان مقوله بازاندیشی می پردازیم:

• بوئینک^{۲۶}؛

بازاندیشی به معنای آنست که فرد از ادراکات متفاوت جهت آنالیز یک موقعیت استفاده نماید(۱۵).

• آکس^{۲۷}؛

وی بر اجزاء احساسی و ارتباطی در بازاندیشی فردی به عنوان ترکیبی از خود انعکاسی، بازاندیشی همدلانه^{۲۸} و ارتباط بازاندیشانه^{۲۹} تاکید می کند(۱۵).

• سوبرال^{۳۰}؛

²⁴ Insight

²⁵ Dewey

²⁶ Boenink

²⁷ Aukes

²⁸ Empathic Reflection

²⁹ Reflective Communication